

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Жогіна І.В.

УКРАЇНСЬКА МОВА
для студентів-іноземців

Науковий стиль мовлення

Київ 2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Жогіна І.В.

УКРАЇНСЬКА МОВА
для студентів-іноземців

Науковий стиль мовлення

Київ 2010

УДК 811.161.2:911.3:33(075.8)
ББК

Рецензенти: *М.М. Бондарчук* – канд. філол. наук, доц.
(Національний авіаційний університет);
Л.М.Бондарчук – канд. філол. наук. доц.
(Київський національний економічний
університет);
Т.Д.Цвірова – канд. педагог. наук, доц.
(Київський національний торгово-економічний
університет)

*Затверджено методичною редакційною радою ДНУЗ
«Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана» (протокол №10 від 27 травня 2010 року).*

Містить лексико-граматичний матеріал з наукового стилю мовлення.

Для іноземних студентів підготовчого відділення економічних спеціальностей, які навчаються українською мовою.

Жогіна І.В.

Українська мова для студентів-іноземців: науковий стиль мовлення. - К.: КНЕУ, 2010. – 72 с.

УДК 811.161.2:911.3:33(075.8)
ББК

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ТЕМА 1. СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ.....	
Урок 1.....	5
Урок 2.....	8
Урок 3.....	11
Урок 4.....	13
ТЕМА 2. ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ СВІТУ.....	
Урок 5.....	17
Урок 6.....	21
Урок 7.....	26
ТЕМА 3. ГЕОГРАФІЯ СВІТОВИХ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.....	
Урок 8.....	30
Урок 9.....	33
Урок 10.....	38
Урок 11.....	43
ТЕМА 4. ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА	
Урок 12.....	47
ТЕМА 5. ГЕОГРАФІЯ РОЗПОДІЛУ ПРАЦІ	
Урок 13.....	53
ТЕСТИ.....	58

ВСТУП

Мета посібника – введення і закріплення лексико-граматичного матеріалу занять з дисципліни «Українська мова. Науковий стиль мовлення».

Структурно методична розробка складається з п'яти частин, які представляють одну з тем з економічної географії. Кожен урок розрахований на дві академічні години. Урок включає передтекстові завдання, спрямовані на введення лексико-граматичного матеріалу і зняття лексико-граматичних труднощів, текст, післятекстові завдання, орієнтовані на перевірку розуміння тексту і закріплення представленого матеріалу. Контроль за визначенням рівня сформованості лексичних і граматичних навичок на базі лексико-граматичного матеріалу кожної теми проводиться за допомогою тестів.

Даний посібник допоможе студентам-іноземцям оволодіти певною кількістю загальнонаукових і термінологічних лексичних одиниць, а також граматичними і мовними моделями, котрі забезпечують можливість комунікації в учбово-професійній сфері з урахуванням обраної спеціальності. Навички та уміння, вироблені на цьому етапі навчання, слугуватимуть базою для адаптації студентів в умовах нового мовного середовища, а також для здійснення учбової діяльності на наступному етапі навчання.

Матеріали посібника можуть бути інтегровані з такими дисциплінами, як географія, економіка, країнознавство.

ТЕМА 1. СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ

Урок 1

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Карта, кордон, держава, територія, армія, уряд, суша, простір.

Запам'ятайте, що слово **надра** уживається в множині.

Запам'ятайте, що слово **мікродержава** складається з двох частин: **мікро** (маленький) + **держав**.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Державний кордон
морський кордон
сухопутний кордон

Суверенна держава
незалежна держава
самостійна держава

Державний прапор
державний гімн
державна територія

Повітряний простір
повітряна куля
повітряна подушка

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Держава – державний, острів – острівний, політика – політичний
повітря – повітряний

Географія – географічний

Море – морський

Місто – міський

Завдання 4. Запам'ятайте керування дієслів.

Бачити (*кого, що, де*)

бачити друга в аудиторії, море на картині

Мати (*що*)

мати будинок, машину

Включати – включити (*що*)

включати район, територію

Називатися (*чим*)

називатися мікродержавою

Існувати (*де*)
існувати У світі

Завдання 5.

а) Зверніть увагу на моделі.

(*хто*) бачить (*що*)

(*що*) має (*що*)

(*що*) включає (*що*)

(*що*) називається (*чим*)

(*що*) існує (*де*)

б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Андорра називається мікродержавою. 2. Суверенна держава має свій уряд. 3. Державна територія включає сушу з її надрами, моря, річки, озера і повітряний простір над ними.

4. На політичній карті світу ми бачимо країни, міста, столиці.

Завдання 6. Знайдіть і выпишіть окремо слова, які відповідають на питання **що? який? що робити?**

Маленький, світ, уряд, включати, називатися, Україна, море, суша, мати, повітря

Завдання 7. Запам'ятайте.

а) Синоніми

суверенний = самостійний = незалежний

б) Антоніми

(дуже) великий ≠ (дуже) маленький

Завдання 8. Поставте іменники в множині.

Море, річка, озеро, країна, держава, місто, столиця.

Завдання 9. Поставте іменники і прикметники в множині.

Морський кордон, незалежна держава, державна територія, повітряний простір.

Завдання 10. Прочитайте текст.

На політичній карті світу ми бачимо країни, міста, столиці, державні кордони. Сьогодні у світі існує більше 230 країн і територій. 190 з них – самостійні (суверенні) держави.

Суверенна держава – це незалежна держава. Вона має свій уряд, свою територію, свою армію. Державна територія включає сушу з її надрами, моря, річки, озера і повітряний простір над ними. Кожна держава має територію, обмежену сухопутними і морськими кордонами. Територія держави може бути велика і маленька. Росія, Канада, США, Китай, Індія – це дуже великі країни. Андорра, Монако – це дуже маленькі країни. Ці держави називаються мікродержавами.

Завдання 11. Поставте питання до виділених слів.

1. На політичній карті світу ми бачимо **країни, міста, столиці**, державні **кордони**. 2. На **політичній** карті світу ми бачимо країни, міста, столиці, державні кордони. 3. Маленькі держави називаються **мікродержавами**.

Завдання 12. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Державна територія (...) сушу з її надрами, моря, річки, озера і повітряний простір над ними. 2. Андорра, Сінгапур, Монако (...) мікродержавами. 3. Суверенна держава (...) свій уряд, свою територію, свою армію.

Завдання 13. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Що ми бачимо на політичній карті світу?
2. Скільки країн існує у світі?
3. Що має суверенна держава?
4. Що включає державна територія?
5. Як називаються дуже маленькі держави?

Завдання 14. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Урок 2

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.
Положення, центр, континент, архіпелаг, острів, півострів
Запам'ятайте, що слово **півострів** складається з двох частин:
пів + острів.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Острівна країна	
півострівна країна	
приморська країна	Повітряний кордон
	морський кордон
Географічне положення	
географічна карта	
географічне відкриття	

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.
Море – морський – приморський
Острів – острівний, півострів – півострівний
Географія – географічний

Завдання 4. Запам'ятайте спільнокореневі слова.
Море, морський, приморський
Острів, півострів, острівний, півострівний
Держава, державний
Географія, географічний

Завдання 5. Запам'ятайте керування дієслів.
Знаходиться (*де*)
знаходиться на вулиці, в місті, на острові
Лежати (*де*)
лежати на ліжку, в сумці, на півдні
Розташовуватися – розташуватися (*де*)
розташовуватися на півночі, на півострові

Завдання 6.

а) Зверніть увагу на моделі.

(що) має (що)

(що) знаходиться (де)

(що) лежить (де)

(що) розташовано (де)

(де) немає (чого)

б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Японія лежить на 4 островах. 2. Кожна країна має своє географічне положення. 3. Італія знаходиться на півострові. 4. У Китаї, Україні, Німеччині є море. 5. У деяких країнах немає моря. 6. Японія розташована на архіпелазі. 8. Ісландія знаходиться на острові.

Завдання 7. Знайдіть і випишіть окремо іменники чоловічого, жіночого і середнього родів.

Маленький, світ, уряд, включати, Україна, море, суша, мати, повітря, армія, континент, держава, архіпелаг, півострів, кордон.

Завдання 8. Знайдіть і випишіть окремо слова, які відповідають на питання **який? яка? яке? які?**

Острівна країна, приморські країни, географічне положення, державні кордони, приморське місто, Центральна Європа, фізичні карти.

Завдання 9. Поставте іменники в множині.

Армія, континент, держава, архіпелаг, півострів, кордон.

Завдання 10. Поставте іменники і прикметники в множині.

Незалежна держава, морський кордон, острівна країна, державна територія, повітряний простір, приморська країна, фізична карта, європейське місто.

Завдання 11. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. Японія лежить на 4 **островах**.
2. Деякі **країни** розташовані у центрі континентів.
3. У **Китаї, Україні, Німеччині** є море.
4. Система островів називається **архіпелагом**.

Завдання 12. Прочитайте текст.

Кожна країна має своє географічне положення. Географічне положення країни ми бачимо на карті. Воно розповідає, де знаходиться країна.

Ісландія знаходиться на острові. Це острівна країна.

Італія знаходиться на півострові. Це півострівна країна.

Японія лежить на 4 островах. Система островів називається архіпелагом. Японія розташована на архіпелазі. Це країна-архіпелаг.

У Китаї, Росії, Україні і Німеччині є море. Ці країни називаються приморськими країнами.

Деякі країни розташовані у центрі континентів. У цих країнах немає моря. Які це країни? Наприклад, Монголія.

Завдання 13. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Географічне положення країни ми (...) на карті.
2. Система островів (...) архіпелагом.
3. Японія (...) на 4 островах.
4. Італія (...) на півострові.
5. Кожна країна (...) своє географічне положення.

Завдання 14. Напишіть питання до речень, використовуючи питальне слово **де?**

Зразок: *Ісландія знаходиться на острові. – Де знаходиться Ісландія?*

1. Україна знаходиться на південному сході Європи.
2. Італія лежить на півострові.
3. У Монголії немає моря.
4. На карті ми бачимо географічне положення країн світу.
5. Деякі країни розташовані у центрі континентів.

Завдання 15. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Де ми бачимо географічне положення країни?
2. Про що розповідає географічне положення?
3. Що таке приморська країна?
4. Що таке архіпелаг?
5. У яких країнах немає моря?

Завдання 16. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Завдання 17. Розкажіть про географічне положення своєї країни.

Урок 3

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Уряд, правління, республіка, монарх, монархія, влада, парламент, президент, спадок

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Республіканська держава	Державний прапор
монархічна держава	державне правління
суверенна держава	державна влада

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Монарх – монархічний, політика – політичний

Республіка – республіканський

Президент – президентський, парламент – парламентський

Уряд – урядовий

Завдання 4. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Правити, правління

Республіка, республіканський

Монарх, монархія, монархічний

Завдання 5. Запам'ятайте керування дієслів.

Правити (*чим*)

правити країною, державою

Завдання 6.

а) Зверніть увагу на модель.

(хто) править (чим)

б) Знайдіть дану модель в реченнях.

1. Монарх править країною. 2. У світі є дві форми державного правління – республіка і монархія. 3. Кожна країна має своє географічне положення. 4. Італія знаходиться на півострові. 5. Народ править країною. 6. У монархії владу має одна людина.

Завдання 7. Знайдіть і випишіть окремо слова, які відповідають на питання **хто? що?**

Уряд, президент, народ, держава, республіка, монарх, людина, монархія.

Завдання 8. Поставте іменники в множині.

Народ, держава, армія, республіка, людина, форма, континент, держава, архіпелаг, півострів, кордон, країна, уряд.

Завдання 9. Поставте іменники і прикметники в множині.

Державна влада, монархічна держава, морський кордон, острівна країна, державна територія, повітряний простір.

Завдання 10. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Країна, острів, приморський, острівний, карта, море, півострів.

Завдання 11. Утворіть від іменників прикметники і запишіть їх.
Море, острів, півострів, держава, географія.

Завдання 12. Прочитайте текст.

Самостійна держава має свій уряд. У світі є дві форми державного правління – республіка і монархія.

У республіці країною править народ. Народ здійснює свою владу через орган державної влади – парламент. Глава республіканської держави – президент.

У монархії владу має одна людина. Вона називається монархом. У монархічній державі влада передається в спадок.

Завдання 13. Поставте питання до виділених слів.

1. У **монархічній** державі владу має одна людина. 2. У республіці **править** народ. 3. **Самостійна** держава має свій **уряд**.

Завдання 14. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Самостійна держава (...) свій уряд. 2. У республіці країною (...) народ. 3. У монархії владу (...) одна людина.

Завдання 15. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Скільки форм державного правління є у світі? Назвіть їх.
2. Хто править країною в республіці?
3. Хто такий президент?
4. Що таке парламент?
5. Хто такий монарх?

Завдання 16. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Завдання 17. Розкажіть про державне правління у вашій країні.

Урок 4

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Україна, Росія, Європа, Чорне море, Азовське море, Верховна Рада, закон, Кабінет міністрів, суверенітет, народ.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Український народ
російський народ
китайський народ

Український уряд
російський уряд
китайський уряд

Український парламент	Український уряд
український народ	українське слово
українська мова	українська пісня

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Україна – український, Росія – російський, Китай – китайський

Європа – європейський

Закон – законний, народ – народний, суверенітет – суверенний

Територія – територіальний, континент – континентальний

Завдання 4. Запам'ятайте, як утворюються слова – назви жителів.

Україна – українець, Китай – китаєць, В'єтнам – в'єтнамець,

Пекін – пекінець

Росія – росіянин, Київ – киянин, Париж – парижанин

Завдання 5. Запам'ятайте керування дієслів.

Займати – зайняти (*що*)

займати територію

Бути (*чим*)

бути республікою, монархією

Вибирати – вибрати (*кого, що*)

вибирати президента, парламент, університет

Посідати – посісти (*що*)

посідати перше місце

Завдання 6.

а) Зверніть увагу на моделі.

(*що*) займає (*що*)

(*що*) є (*чим*)

(*хто*) вибирає (*кого*)

(*що*) посідає (*що*)

б) Знайдіть дані моделі в реченнях:

1. За формою правління Україна є республікою. 2. Україна займає велику територію. 3. Президента вибирає народ України.

Завдання 7. Знайдіть і випишіть окремо слова, які відповідають на питання **хто? що?**

Парламент, уряд, закон, президент, народ, держава, республіка, монарх, людина, монархія.

Завдання 8. Поставте іменники в множині.

Республіка, народ, море, територія, закон, держава, місто, континент, армія, півострів, місце.

Завдання 9. Поставте іменники і прикметники в множині.

Приморська країна, велика територія, державна влада, державний кордон, повітряний простір, політична карта.

Завдання 10. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Острів, правління, монархія, урядовий, приморський, острівний, карта, монарх, море, півострів, правити, монархічний, уряд.

Завдання 11. Утворіть від іменників прикметники і запишіть їх.

Держава, географія, політика, море, економіка, монархія, місто.

Завдання 12. Зверніть увагу на конструкцію *чому – тому що*.

Чому Україна приморська країна? Тому що на її території є моря.

Чому Італія півострівна країна? Тому що вона розташована на півострові.

Чому Монако називається мікродержавою? Тому що Монако дуже маленька держава.

Завдання 13. Прочитайте текст.

Україна займає велику територію. За розмірами території Україна посідає друге місце в Європі після Росії. Україна – приморська країна, тому що на її території

розташовані моря – Чорне і Азовське. За формою правління Україна є республікою. Верховна Рада – український парламент. Тут приймають закони. Кабінет Міністрів – це уряд України. Глава держави – Президент. Президента вибирає народ України один раз на п'ять років.

Завдання 14. Підберіть до виділених слів

а) Антонім

Україна займає **велику** територію.

б) Синонім

Самостійна держава має свій уряд.

Завдання 15. Поставте питання до виділених слів.

1. Україна займає **велику** територію.
2. За розмірами території Україна посідає друге місце в **Європі** після Росії.
3. Президента **вибирає** народ України.

Завдання 16. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. За формою правління Україна (...) республікою.
2. Президента (...) народ України.
3. За розмірами території Україна (...) друге місце в Європі після Росії.

Завдання 17. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Яку територію займає Україна?
2. Які моря розташовані на території України?
3. Як називається український парламент?
4. Кого вибирає український народ один раз на п'ять років?

Завдання 18. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Завдання 19. Розкажіть про свою країну, використовуючи слова і моделі з тексту.

ТЕМА 2. ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ СВІТУ

Урок 5

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Демографія, закономірність, відтворення, чисельність, населення, приріст, склад, формування, особливість, причина, сукупність, народжуваність, смертність, причина.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Територіальний склад

віковий склад

статевий склад

Різний характер

однаковий характер

Територіальний склад

територіальна група

Віковий склад

вікова група

Статевий склад

статева група

Природний приріст

природна причина

Різний характер

різне населення

різні причини

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються іменники.

Число – чисель**ність**, смерть – смерт**ність**, рід – народжуван**ість**

Ріст – зростан**ня** – при**ріст**, творен**ня** – відтворен**ня**

Завдання 4. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Інтерес – інтерес**ний**, смерть – смерт**ний**, рід – рід**ний**, століття – століт**ній**

Вік – віков**ий**, стат**ь** – статев**ий**

Завдання 5. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Закон, закономірність, закономірний

Смерть, смертність, смертний

Рід, народження, народжуваність, рідний

Стать, статевий

Число, чисельність, численний

Ріст, зростання, приріст, рости, зростати

Інтерес, інтересний

Вік, віковий

Завдання 6. Запам'ятайте керування дієслів.

Виникати – виникнути (*де, коли*)

виникати у Китаї багато років тому, у Росії у 1998 році

Проводитися (*де, коли*)

проводитися у Києві у 2005 році

Рости – вирости (*як*)

рости швидко

Зростати – зрости (*як, де*)

зрости різко у 20 столітті

Завдання 7.

(а) Зверніть увагу на моделі.

(*що*) виникло (*коли, де*)

(*що*) проводилося (*коли, де*)

(*що*) росте (*як*)

(*що*) зростає (*як, коли*)

(б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Кількість населення різко зросла у 20 столітті. 2. Інтерес до

чисельності населення виник багато років тому. 3. У різних регіонах світу чисельність населення зростає по-різному.

4. Перші підрахунки чисельності населення проводилися у Китаї і Єгипті.

Завдання 8. Запам'ятайте.

(а) Синоніми

різний = різноманітний

швидко = різко

(б) Антоніми

високий ≠ низький

швидкий ≠ повільний

Завдання 9. Знайдіть і выпишіть іменники, які відповідають на питання **про що?**

Територіальні групи, наука про закономірності, інтерес до чисельності населення, у різних регіонах миру.

Завдання 10. Поставте іменники в множині.

Територія, закон, закономірність, народ, причина, держава, місто, континент, інтерес, наука, особливість.

Завдання 11. Поставте іменники і прикметники в множині.

Державна територія, різна закономірність, європейська країна, незалежна держава, географічна карта.

Завдання 12. Згрупуйте і выпишіть спільнокореневі слова.

Територія, правління, народний, море, монархія, урядовий, приморський, народ, монарх, правити, монархічний, уряд, територіальний, морський.

Завдання 13. Утворіть від іменників прикметники і запишіть їх.

Держава, острів, Україна, народ, фізика, монархія, географія, демографія, інтерес, море, континент, рід.

Завдання 14. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. Інтерес **до чисельності** населення виник багато років тому.
2. Демографія вивчає територіальні групи населення, **особливості** формування і розвитку груп.
3. У різних **регіонах** світу чисельність населення зростає по-різному.
4. Географія **населення** миру – це розділ географії.

Завдання 15. Прочитайте текст.

Демографія – це наука про закономірності відтворення населення світу, його чисельність, природний приріст, віковий і статевий склад.

Географія населення світу – це розділ географії. Вона вивчає територіальні групи населення, особливості формування і розвитку груп.

Інтерес до чисельності населення виник багато років тому. Перші підрахунки чисельності населення проводилися у Китаї і Єгипті у 3 тисячолітті до нової ери. Чисельність населення росла дуже повільно. Кількість населення різко зросла у 20 столітті.

У різних регіонах світу чисельність населення зростає по-різному. Причина – різний характер відтворення населення. Відтворення населення – це сукупність процесів народжуваності, смертності і природного приросту.

Завдання 16. Підберіть до виділених слів синоніми.

1. Польща – **незалежна** держава у центрі Європи.
2. **Маленькі** держави називаються мікродержавами.

Завдання 17. Підберіть до виділених слів антоніми.

1. Населення росте дуже **повільно**.
2. У цій країні **висока** смертність.

Завдання 18. Поставте питання до виділених слів.

1. За розмірами території Україна посідає друге місце **в Європі** після Росії.
2. Перші підрахунки чисельності населення проводилися в Китаї і Єгипті у **3 тисячолітті до нової ери**.
3. Кількість населення **різко** зросла у 20 столітті.

Завдання 19. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Перші Олімпійські Ігри (...) у Греції.
2. Ця дівчинка (...) повільно.
3. Кількість людей на планеті (...) дуже швидко.

Завдання 20. Спишіть речення, замість крапок поставте дієслово доконаного або недоконаного виду.

1. Народ України (...) Президента один раз на п'ять років (вибирати – вибрати). 2. У змаганнях спортсмен (...) третє місце (посідати – посісти). 3. Кількість студентів в університеті (...) щороку (зростати – зрости).

Завдання 21. Прочитайте, скажіть, яке слово додане у другому реченні.

Населення зросло у 20 столітті. Населення різко зросло у 20 столітті.

Китай – це велика країна. Китай – це дуже велика країна.

Завдання 22. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Що таке демографія?
2. Що вивчає географія населення світу?
3. У яких країнах проводилися перші підрахунки населення?
4. Як росло населення миру до 20 століття?
5. Чому в різних країнах світу чисельність населення зростає по-різному?

Завдання 23. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Урок 6

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Рівень, життя, традиція.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Національна традиція
релігійна традиція

Раціональний тип
розширений тип

Демографічна ситуація
політична ситуація
економічна ситуація

Національний інтерес
національний одяг
національне надбання

Релігійна людина
релігійна секта
релігійне учення

Раціональний похід
раціональна теорія
раціональне рішення

Сучасний світ
сучасна молодь
сучасне мистецтво

Демографічний вибух
демографічна ситуація
демографічне дослідження

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.
Національність – національний, релігія – релігійний, традиція – традиційний
Африка – африканський
Азія – азійський
Європа – європейський
Час – сучасний

Завдання 4. Запам'ятайте спільнокореневі слова.
Релігія, релігійність, релігійний
Нація, національність, національний
Традиція, традиційний
Час, сучасність, сучасний

Завдання 5. Запам'ятайте керування дієслів.
Існувати (*де*)
існувати у сучасному світі
Характеризуватися (*чим*)
характеризуватися невисокою народжуваністю
Пояснюватися (*чим*)
пояснюватися релігійними і національними традиціями
Відзначатися (*де*)
відзначатися у країнах Європи

Завдання 6.

(а) Зверніть увагу на моделі.

(що) існує (де)

(що) характеризується (чим)

(що) пояснюється (чим)

(що) відзначається (де)

(б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Другий тип відтворення населення називається розширеним. 2. Перший тип відтворення відзначається у економічно розвинених країнах з високим рівнем життя. 3. Він характеризується невисокою народжуваністю. 4. Висока народжуваність пояснюється релігійними і національними традиціями. 5. У сучасному світі існує два типи відтворення населення.

Завдання 7. Запам'ятайте.

(а) Синоніми

низький = невисокий

(б) Антоніми

раціональний ≠ нераціональний

Завдання 8. Знайдіть і выпишіть слова, які відповідають на питання **як?**

Високий рівень життя, зростати швидко, розділ географії, економічно розвинена країна, невисока народжуваність, використовувати раціонально.

Завдання 9. Поставте іменники в множині.

Територія, інтерес, закономірність, традиція, парламент, причина, держава, континент, наука, особливість.

Завдання 10. Поставте іменники і прикметники в множині.

Суверенна держава, розвинена країна, раціональне рішення, релігійна традиція, національний інтерес, сучасна людина.

Завдання 11. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Народний, місто, число, урядовий, смерть, народ, чисельний, монарх, правити, смертний, міський, уряд, смертність, чисельність.

Завдання 12. Утворіть від іменників прикметники і запишіть їх.
Півострів, Європа, народ, президент, суверенітет, стать, демографія, республіка, континент.

Завдання 13. Утворіть іменники – назви жителів.
Україна, Африка, Лондон, Європа, Китай.

Завдання 14. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. У сучасному світі існує два типи **відтворення** населення. 2. Другий тип відтворення характеризується високою **народжуваністю**. 3. У деяких країнах висока **народжуваність** пояснюється релігійними і національними традиціями.

Завдання 15. Прочитайте текст.

У сучасному світі існує два типи відтворення населення.

Перший тип відтворення називається раціональним. Він характеризується невисокою народжуваністю, смертністю і природним приростом. Цей тип відзначається в економічно розвинених країнах з високим рівнем життя. Які це країни? Це країни Європи, США, Канада, Росія, Австралія.

Другий тип відтворення населення називається розширеним. Він характеризується високою народжуваністю і природним приростом, але низькою смертністю. Він відзначається у країнах Азії і Африки. У цих країнах висока народжуваність пояснюється релігійними і національними традиціями.

Завдання 16. Підберіть до даних слів спільнокореневі.

Море, релігія, число, смерть, Україна, національний, монархія, приріст, півострів.

Завдання 17. Поставте питання до виділених слів.

1. У сучасному світі існує **два** типи відтворення населення. 2. У цих країнах висока **народжуваність** пояснюється релігійними і національними традиціями. 3. **Перший** тип відтворення називається раціональним.

Завдання 18. Спишіть речення, розкривши дужки і поставивши слова у потрібному відмінку.

1. Перший тип відтворення відзначається (Європа, Канада, Росія, Австралія). 2. Україна розташована (Євразія). 3. Канада характеризується (високий рівень) життя.

Завдання 19. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Які типи відтворення населення існують у світі?
2. Як ви думаєте, який тип відтворення відзначається у вашій країні?
3. Як ви думаєте, які релігійні або національні традиції пояснюють тип відтворення у вашій країні?

Завдання 20. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Завдання 21. Ви хочете розповісти про демографічну ситуацію у своїй країні. Знайдіть і прочитайте потрібні вам слова і словосполучення.

Народжуваність, чисельність населення, фізична карта, глобус, континент, державні кордони, республіка, національні традиції, велика країна, армія, повітряний простір, тип відтворення, форма державного правління.

Урок 7

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.
Покоління, прародителі, здатність, господарство, культура, праця.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Робочий вік	робочий вік
середній вік	робочий одяг
шкільний вік	робочий час

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються іменники.
Батьки – **прабацьки**.

Завдання 4. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.
Робота – **робочий**, чоловік – **чоловічий**, жінка – **жіночий**
Культура – **культурний**
Господарство – **господарський**

Завдання 5. Запам'ятайте, як утворюється порівняльний ступінь прикметників.
Старший – старше, молодший – молодше, низький – нижче, високий – вище, маленький – менше, великий – більше.

Завдання 6. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Робота, робочий, робити

Труд, трудний, трудитися

Культура, культурний

Рід, рідний, народження, народжуваність, народитися

Батьки, прабацьки

Завдання 7. Запам'ятайте керування дієслів.

Ділитися (*на що*)

ділитися на три групи, на два типи

Показувати - показати (*що*)

показувати здібності, уміння

Складатися (*з чого*)

складатися з великої кількості народів, з атомів

Завдання 8.

(а) Зверніть увагу на моделі.

(що) ділиться (на що)

(що) показує (що)

(що) складається (з чого)

(б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Населення земної кулі складається з великої кількості народів.
2. Все населення світу ділиться на три вікові групи.
3. У світі є дуже великі і дуже маленькі народи.
4. Вік показує здібність людини до праці.

Завдання 9. Знайдіть і випишіть окремо слова, які відповідають на питання **що? як?**

Швидко, море, добре, уважно

Правильно, повільно, вікно

Будівля, населення, територія, яблуко

Завдання 10. Поставте іменники в множині.

Людина, уряд, острів, інтерес, рівень, українець, жінка, держава, простір, підрахунок, дитина, країна.

Завдання 11. Поставте іменники і прикметники в множині.

Релігійна традиція, самостійна держава, демократична республіка, нерациональний підхід, китайська пісня, демографічне дослідження.

Завдання 12. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Нація, сучасний, смерть, зростання, острів, число, чисельний, смертний, міський, смертність, національність, півострів, сучасність, чисельність, час, приріст, національний.

Завдання 13. Підберіть до даних слів спільнокореневі.

Африка, місто, народ, повітря, президент, вік, культура, релігія, уряд.

Завдання 14. Утворіть від даних слів іменники і запишіть їх.

Росія, острів, час, закон, смерть, Україна, монарх.

Завдання 15. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. В Україні робочий вік **для чоловіків** з 16 років до 60 років.
2. Покоління **дітей** – до 15 років.
3. Вік показує здібність людини **до праці**.

Завдання 16. До даних дієслів підберіть видові пари.
Виникнути, вибрати, включити, зрости, вирости.

Завдання 17. Запишіть словами цифри.
57, 15, 2067, 58, 11458, 765243, 2987, 906, 111, 6800, 9008.

Завдання 18. Дайте відповідь на питання.

Зразок: Скільки вам років? - Мені 21 рік.

1. Скільки років Ганні? (18).
2. Скільки років батькові? (42).
3. Скільки років Івану? (35)
4. Скільки років вашому дідусеві? (85).
5. Скільки років вашій сестрі? (15).

Завдання 19. Запам'ятайте конструкції.

З якого часу? З 16 (шістнадцяти) років. З 1980 (тисяча дев'ятсот восьмидесятого) року

До якого часу? До 55 (п'ятдесяти п'яти) років. До 2005 (дві тисячі п'ятого) року.

Завдання 20. Прочитайте текст.

Все населення світу ділиться на три вікові групи. Покоління дітей – до 15 років. Покоління батьків – 15–49 років. Покоління прабадьків – 50 років і старше. Вік показує здібність людини до праці. В Україні робочий вік для чоловіків з 16 років до 60 років, для жінок з 16 років до 55 років.

Населення земної кулі складається з великої кількості народів. Народ – це група людей, які живуть на одній території, мають спільну мову, господарство, культуру.

У світі є дуже великі і дуже маленькі народи. Китайський народ – це 1 мільярд 200 тисяч осіб. У Бразилії є народ, який складає 1 тисячу осіб.

Завдання 21. Підберіть до виділених слів синоніми.

1. У цій країні **низький** приріст населення. 2. **Суверенна** країна має свій уряд, свою територію, свою армію.

Завдання 22. Спишіть речення, розкривши дужки і поставивши слова в потрібному відмінку.

1. Підготовчий факультет ділиться на (група). 2. Молекула складається з (атом). 3. Він вчився у школі з (сім років) до (сімнадцять років). 4. Ганна вчитиметься в інституті до (дві тисячі десятий рік).

Завдання 23. Поставте питання до виділених слів.

1. **Вік** показує здібність людини до праці. 2. **У світі** є дуже великі і дуже маленькі народи. 3. Все населення світу ділиться на три **вікові** групи.

Завдання 24. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. На скільки вікових груп ділиться населення світу? Назвіть ці групи.
2. До якої вікової групи відноситеся ви, ваші батьки, ваші брати і сестри, ваші бабуся і дідусь?
3. Який народ живе у вашій країні? Це великий народ або маленький? Чому?
4. Назвіть робочий вік у вашій країні для чоловіків і для жінок?

Завдання 25. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Завдання 26. Розкажіть про демографічну ситуацію у своїй країні.

ТЕМА 3. ГЕОГРАФІЯ СВІТОВИХ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Урок 8

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.
Ресурси, природа, запас, планета, регіон, співвідношення, розмір, використання.

Запам'ятайте, що слово **ресурсозабезпеченість** складається з двох частин: **ресурс** + **забезпеченість**.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Природні ресурси
лісові ресурси
водні ресурси

Природний запас
природне середовище
природне господарство

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.
Природа – природний, земля – земний, вода – водний
Ліс – лісовий

Завдання 4. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Природа, природний

Ресурс, ресурсозабезпеченість

Завдання 5. Запам'ятайте керування дієслова.

Давати – дати (*що, кому*)

давати життя людям, книгу сину

Завдання 6.

(а) Зверніть увагу на модель.

(*хто, що*) дає (*що, кому*)

(б) Знайдіть дану модель в реченнях.

1. Наша земля має дуже багато природних ресурсів.

2. Природні ресурси необхідні людині для життя і використання у господарстві. 3. Природні ресурси дає людям природа. 4. Запаси природних ресурсів на планеті не однакові.

Завдання 7. Запам'ятайте.

(а) Синоніми

необхідний = потрібний

працювати = трудитися

робота = праця

б) Антоніми

різний ≠ однаковий

багато ≠ мало

Завдання 8. Поставте іменники в множині.

Людина, європеєць, континент, число, особливість, регіон, розмір, уряд, запас, традиція, океан.

Завдання 9. Поставте іменники і прикметники в множині.

Природний запас, національний костюм, державний прапор, демократична республіка, раціональне рішення, вікова група.

Завдання 10. Знайдіть і выпишіть окремо слова чоловічого, жіночого і середнього родів.

Країна, регіон, держава, народжуваність, океан, простір, територія, смерть, уряд, традиція, людина, планета.

Завдання 11. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. Природні ресурси дає людям **природа**. 2. Запаси природних **ресурсів** на планеті не однакові. 3. Вони необхідні **людині** для життя і використання у господарстві.

Завдання 12. Знайдіть і выпишіть слова – назви жителів.

Населення, киянин, людина, президент, американець, жінка, в'єтнамець, парижанин, англієць, народ, національність, росіянин.

Завдання 13. Згрупуйте і выпишіть спільнокореневі слова.

Повітря, батьки, росіянин, працювати, культура, релігія, народження, повітря, робота, важкий, держава, мікродержава, російський, праця, релігійний.

Завдання 14. Підберіть до даних прикметників спільнокореневі іменники.

Президентський, національний, географічний, китайський, територіальний, центральний, народний.

Завдання 15. Підберіть до даних дієслів спільнокореневі іменники.

Народитися, рости, працювати, трудитися.

Завдання 16. Прочитайте текст.

Наша земля має дуже багато природних ресурсів. Природні ресурси дає людям природа. Вони необхідні людині для життя і використання у господарстві.

Запаси природних ресурсів на планеті не однакові. Тому різні країни, регіони і материки мають різні ресурси. Співвідношення між кількістю природних ресурсів і розмірами їх використання називається ресурсо-забезпеченістю.

Завдання 17. Підберіть до даних слів антоніми.

Високий, великий, повільний, цікавий, раціональний.

Завдання 18. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібні слова.

1. Природні ресурси необхідні (для чого?) ... 2. Різні країни, регіони і материки мають (які?) ... ресурси. 3. Запаси природних ресурсів на планеті (які?) ... 4. Природні ресурси дає (кому?) ... природа.

Завдання 19. Закінчіть речення, використовуючи слова для довідок.

1. Життя дають людині (хто?) ... 2. Освіта дає студентам (що?) ... 3. (Що?) ... необхідна студенту для читання. 4. Любов потрібна (кому?) ... для щастя.

Слова для довідок: книга, людям, університет, батьки.

Завдання 20. Прочитайте текст, знайдіть зайве речення.

Наша земля має дуже багато природних ресурсів. Природні ресурси дає людям природа. Вони необхідні людині для життя і використання у господарстві. Все населення миру ділиться на три вікові групи.

Завдання 21. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Звідки люди одержують природні ресурси?
2. Для чого потрібні природні ресурси?
3. Що таке ресурсозабезпеченість?

Завдання 22. Покажіть на карті *материк, регіон, країну, державу, столицю, місто.*

Завдання 23. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Урок 9

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Нафта, газ, руда, вугілля, уран, метал, золото, поверхня, деревина, гриб, ягода, горіх, рослина, заповідник, відпочинок, туризм, лікування.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Кольорові метали
чорні метали

Залізна руда
мідна руда

Земельні ресурси
лісові ресурси
водні ресурси
мінеральні ресурси

Прісна вода
солоня вода
морська вода

Корисні копалини
корисна книга
корисні ліки

Лікарський препарат
лікарський засіб
лікарська трава

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюється іменник.

Дерево – деревина

Завдання 4. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Користь – корисний, мінерал – мінеральний, залізо – залізний, вугілля – вугільний, мідь – мідний, руда – рудний, гриб – грибний, ягода – ягідний

Ліки – лікарський

Сіль – солоний

Газ – газовий, колір – кольоровий,

Золото – золотий

Земля – земний, земельний, підземний

Запам'ятайте, що слово природно-рекреаційний складається з двох слів: природний + рекреаційний.

Запам'ятайте, що словосполучення підземні води вживається в множині.

Завдання 5. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Мінерал, мінеральний

Користь, корисний, використовувати

Земля, земний, земельний, підземний

Вода, водний, підводний

Дерево, деревина, дерев'яний

Залізо, залізний

Золото, золотий

Відпочинок, відпочивати

Ліки, лікарський

Завдання 6. Запам'ятайте керування дієслів.

Видобувати – видобути (*де, звідки*)

видобувати у Росії, з надр землі

Використовувати – використати (*що, для чого, де*)

використовувати водні ресурси

використовувати для здобичі прісної води

використовувати у сільському господарстві

Збирати – зібрати (*що, де*)

збирати гриби у лісі
Зберігатися – зберегтися (*де*)
зберегтися на землі, в Азії

Завдання 7.

- (а) Зверніть увагу на моделі.
(*що*) видобувають (*де, звідки*)
(*хто*) використовує (*що, для чого, де*)
(*що*) збирають (*де*)
(*що*) збереглося (*де*)
(б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Водні ресурси суші використовують для здобичі прісної води. 2. Мінеральні ресурси видобувають з надр землі. 3. На земній поверхні людина може жити, будувати дома, займатися сільським господарством. 4. Більше всього лісів збереглося в Євразії.

Завдання 8. Запам'ятайте антоніми.
найбільше ≠ найменше.

Завдання 9. Знайдіть і випишіть окремо слова, які відповідають на питання **що? як?**

Вікно, боляче, добре, лист, метро, правильно, золото, уряд, весело, це, держава, голосно, швидко.

Завдання 10. Поставте іменники в множині.

Ресурс, метал, будинок, річка, озеро, гриб, ягода, горіх, рослина, ліс, парк, заповідник.

Завдання 11. Поставте іменники і прикметники в множині.

Кольоровий метал, повітряна куля, морський берег, лісова ягода, лікарська рослина, міський парк, національний заповідник, приморське місто.

Завдання 12. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. На земній поверхні людина може жити, будувати дома, займатися сільським **господарством**. 2. Природно-рекреаційні ресурси використовують для **відпочинку**, туризму і лікування. 3. Земельні **ресурси** – це земна поверхня.

Завдання 13. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Вода, прабатьки, територіальний, уряд, рідний, відпочивати, правити, підводний, правління, урядовий, земля, китаєць, підземний, народитися, китайський, територія.

Завдання 14. Підберіть до даних іменників спільнокореневі прикметники.

Місто, море, півострів, Європа, держава, незалежність, політика, територія.

Завдання 15. Утворіть від іменників дієслова і запишіть їх.

Рід, зростання, робота, праця, правління.

Завдання 16. Розберіть дані слова за складом.

Зразок: водний=вод + н + ий

Підводний, морський, приморський, урядовий.

Завдання 17. Спишіть речення, замість крапок поставте дієслово доконаного або недоконаного виду.

1. Місто Київ (...) 1500 років тому (виникнути – виникати). 2. Дівчина (...) у магазині червону сукню (вибирати – вибрати). 3. Тарас (...) своїй подрузі фотографію матері (показувати – показати).

Завдання 18. Прочитайте текст.

Мінеральні ресурси – це корисні копалини. Їх добувають з надр землі. Які корисні копалини ми знаємо? Це нафта, газ, залізна руда, вугілля, уран, кольорові метали, золото і багато інших.

Земельні ресурси – це земна поверхня. На земній поверхні людина може жити, будувати удома, займатися сільським господарством.

Водні ресурси суші – це річки, озера, підземні води. Їх використовують для видобування прісної води.

Лісові ресурси – це деревина, гриби, ягоди, горіхи, лікарські рослини. Найбільше лісів збереглося в Євразії.

Природно–рекреаційні ресурси – це парки, ліси, заповідники. Їх використовують для відпочинку, туризму і лікування.

Завдання 19. Закінчіть речення, використовуючи слова для довідок.

Зразок: Україна – це .

Україна – це країна.

1. Лондон – це ... 2. Золото – це ... 3. Малина – це ... 4. Ялина – це ... 5. Дніпро – це ...

Слова для довідок: річка, дерево, місто, метал, ягода.

Завдання 20. Прочитайте речення, знайдіть в реченнях зайве слово.

1. Мінеральні ресурси – це нафта, газ, залізна руда, вода, вугілля, уран, кольорові метали, дома, золото і багато інших.
2. Лісові ресурси – це деревина, гриби, ягоди, молоко, лікарські рослини.
3. Парки, ліси, заповідники використовують для відпочинку, сільського господарства, туризму і лікування.

Завдання 21. Прочитайте текст, знайдіть зайве речення.

Земельні ресурси – це земна поверхня. Кількість населення різко зросла у 20 столітті. На земній поверхні

людина може жити, будувати удома, займатися сільським господарством.

Завдання 22. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Які корисні копалини ви знаєте?
2. Як людина використовує земну поверхню?
3. Де знаходиться прісна вода? Де знаходиться солоня вода?
4. Що люди збирають у лісах? Де найбільше лісів?
5. Для чого використовують парки, ліси, заповідники?

Завдання 23. Прочитайте, випишіть слова і словосполучення, які допоможуть скласти розповідь про прогулянку в парку.

Ліс, Євразія, місто, їхати, дерево, сільське господарство, стадіон, автобус, читати, відпочинок, театр, вечір, гриби, діти, гуляти, лікування, кімната.

Завдання 24. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Урок 10

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Тварина, рослина, риба, водорість, ліки, клей, папір, тканина, дно, елемент, сірка, енергія, прилив, відлив, хвиля.

Запам'ятайте, що слово **папір** в множині (**папери**) позначає документи.

Запам'ятайте, що слово **ліки** вживається в множині.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Мінеральні ресурси
біологічні ресурси
енергетичні ресурси

Кам'яне вугілля
деревне вугілля

Хімічний елемент
хімічна лабораторія

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Біологія – біологічний, хімія – хімічний

Енергія – енергетичний

Риба – рибний, камінь – кам'яний

Папір – паперовий

Елемент – елементарний

Ліки – лікарський

Завдання 4. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Біологія, біолог, біологічний

Хімія, хімік, хімічний

Енергія, енергетика, енергетик, енергетичний

Елемент, елементарний

Риба, рибалка, рибний, рибалити

Завдання 5. Запам'ятайте керування дієслів.

Мешкати (*де*)

мешкати у річках і морях

Ловити – зловити (*кого, що*)

ловити рибу

Містити (*що*)

містити хімічні елементи

Використовувати – використати (*що, для чого*)

використовувати енергію, ресурси

використовувати для видобування прісної води

Завдання 6.

(а) Зверніть увагу на моделі.

(*хто*) мешкає (*де*)

(*хто*) ловить (*кого, що*)

(*що*) містить (*що*)

(*хто*) використовує (*що, для чого*)

(б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Ресурси Світового океану діляться на біологічні, мінеральні і енергетичні. 2. Люди ловлять рибу, з водоростей роблять ліки, клей, папір, тканини. 3. Водні ресурси суші

використовують для видобування прісної води. 4. Біологічні ресурси – це тварини і рослини, які мешкають у Світовому океані. 5. Морська вода містить 75 хімічних елементів.

Завдання 7. Запам'ятайте.

а) Антоніми

прилив ≠ відлив

б) Синоніми

жити = мешкати

Завдання 8. Знайдіть і выпишіть окремо слова, які відповідають на питання **що? хто? який? коли?**

Літо, увечері, взимку, літній, вчора, вечір, влітку, осінь, іноді, іноземець, зима, завтра, ранок, зимовий.

Завдання 9. Поставте іменники в множині.

Тканина, хвиля, ресурс, ліки, океан, водорість, гриб, прилив, ягода, горіх, рослина, ліс, парк, заповідник.

Завдання 10. Поставте іменники і прикметники в множині.

Хімічний елемент, територіальна група, кольоровий метал, незалежна республіка, лікарська рослина, лісова ягода, приморська країна, високе дерево, національний заповідник, приморське місто, повітряний кордон.

Завдання 11. Знайдіть і выпишіть окремо іменники середнього роду.

Ліки, весело, ранок, дерево, держава, рослина, цікаво, традиція, тварина, населення, море, народ, національність.

Завдання 12. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. Морська вода містить 75 хімічних **елементів**. 2. **На дні** можна знайти нафту, газ, кам'яне вугілля, сірку. 3. Люди використовують **енергію** хвиль і приливів.

Завдання 13. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Хімія, острів, море, географія, уряд, земля, монарх, ліки, зростання, урядовий, релігія, півострівне, лікарське, рости, підземний, релігійний, монархічний, правити, приморський.

Завдання 14. Підберіть до даних іменників спільнокореневі прикметники.

Повітря, море, економіка, вік, народ, ліки, гриб, земля, інтерес, золото.

Завдання 15. Розберіть дані слова за складом.

Зразок: водний=вод + н + ий

Біологічний, півострів, українець, підземний.

Завдання 16. Спишіть речення, замість крапок поставте дієслово доконаного або недоконаного виду.

1. Коли ви (...) мені фото своєї сестри? (показати – показувати). 2. Ти (...) мені цю книгу? (дати – давати). 3. Твій друг любить (...) рибу? (ловити – зловити).

Завдання 17. Прочитайте текст.

Ресурси Світового океану діляться на біологічні, мінеральні і енергетичні.

Біологічні ресурси – це тварини і рослини, які мешкають у Світовому океані. Люди ловлять рибу, з водоростей роблять ліки, клей, папір, тканини.

Мінеральні ресурси Світового океану знаходяться у воді і на дні. Головний ресурс – морська вода. Вона містить 75 хімічних елементів. На дні можна знайти нафту, газ, кам'яне вугілля, сірку.

Енергетичні ресурси Світового океану дають його води. Люди використовують енергію хвиль і приливів.

Завдання 18. Підберіть до даних слів синоніми.

Працювати, низький, потрібний, суверенний.

Завдання 19. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Мінеральні ресурси Світового океану (...) у воді і на дні.
2. Енергетичні ресурси Світового океану (...) його води.
3. Люди (...) енергію хвиль і приливів.

Завдання 20. Спираючись на текст, доповніть речення необхідними словами або словосполученнями.

1. Ресурси Світового океану діляться на ...
2. Мінеральні ресурси Світового океану знаходяться ...
3. Біологічні ресурси – це ..., які мешкають у Світовому океані.

Завдання 21. Спираючись на текст, виправте речення.

1. Головний ресурс Світового океану – прісна вода.
2. З риби люди роблять ліки, клей, папір, тканини.
3. На дні Світового океану не можна знайти нафту, газ, кам'яне вугілля, сірку.
4. Люди не використовують енергію хвиль і приливів.

Завдання 22. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Які ви знаєте ресурси Світового океану?
2. Що таке біологічні ресурси?
3. Покажіть, що люди роблять з водоростей?
4. Назвіть головний ресурс Світового океану. Чому це головний ресурс?

Завдання 23. Знайдіть і выпишіть слова і словосполучення, які відносяться до теми «Світовий океан».

Мінеральні ресурси, корисні копалини, водорості, планета, земна поверхня, водні ресурси, підземні води, дно, хімічний елемент, ресурсозабезпеченість, прісна вода, лісові ресурси, морська вода, деревина, горіх, лікарська рослина, ліки, заповідник, папір, відпочинок, прилив.

Завдання 24. Прочитайте текст ще раз. Розкажіть про ресурси Світового океану.

Урок 11

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.
Чорнозем, багатство, графіт, граніт, джерело, громадянин, гість.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Ласкаве сонце
жарке сонце
літнє сонце

Тепле море
південне море
синє море

Ласкаве сонце
ласкаві руки

Прекрасний палац
прекрасна природа

Мінеральне джерело
мінеральна вода

Чудовий відпочинок
чудова погода

Завдання 3. Прочитайте, запам'ятайте спільнокореневі слова.

Відпочинок, відпочивати

Ліки, лікування, лікуватися

Багатство, багатий, розбагатіти

Село, сільський

Завдання 4. Запам'ятайте керування дієслова.

Відпочивати – відпочити (*де*)

відпочивати у Криму

Завдання 5.

(а) Зверніть увагу на модель.

(*хто*) відпочиває (*де*)

(б) Знайдіть дану модель в реченнях.

1. Україна має багато природних ресурсів. 2. Річки і озера України дають прісну воду. 3. У Криму відпочивають громадяни України та гості з інших країн.

Завдання 6. Запам'ятайте синоніми.

Красивий = чудовий = прекрасний.

Завдання 7. Знайдіть і випишіть окремо іменники чоловічого, жіночого і середнього родів.

Континент, незалежність, суверенітет, смертність, тварина, народ, озеро, кордон, республіка, вік, папір, традиція, водорість, ресурс, енергія.

Завдання 8. Поставте іменники в множині.

Людина, гість, європеєць, джерело, континент, число, чисельність, особливість, регіон, розмір, уряд, запас, традиція, океан.

Завдання 9. Поставте іменники і прикметники в множині.

Кольоровий метал, природний запас, хімічний елемент, національний костюм, тепле море, державний прапор, раціональне рішення, релігійна традиція, вільний народ.

Завдання 10. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. Україна має багато природних ресурсів. 2. Мінеральні води використовують для лікування людей. 3. У Криму відпочивають громадяни України і гості з інших країн.

Завдання 11. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Земний, використовувати, культура, підземний, користь, біолог, релігія, працювати, хімік, земельний, повітря, корисний, праця, важкий, біологічний, праця, земля, працювати, хімія, релігійний.

Завдання 12. Підберіть до даних прикметників спільнокореневі іменники.

Енергетичний, мінеральний, елементарний, президентський, традиційний, китайський, золотий, сільський, міський.

Завдання 13. Підберіть до даних дієслів спільнокореневі іменники.

Відпочивати, використовувати, трудитися, рибалити.

Завдання 14. Прочитайте текст.

Україна має багато природних ресурсів.

Головне багатство України - чорнозем. Тому в Україні добре розвивається сільське господарство.

Тут є залізна руда, кам'яне вугілля, уран, кольорові метали, графіт, граніт.

Річки і озера України дають прісну воду.

У багатьох областях України знаходяться джерела мінеральних вод. Мінеральні води використовують для лікування людей.

Республіка Крим – це прекрасне місце для відпочинку. Тут прекрасна природа, тепле море, ласкаве сонце. У Криму відпочивають громадяни України і гості з інших країн.

Завдання 15. Підберіть до даних слів антоніми.

Нераціональний, маленький, повільний.

Завдання 16. Спишіть речення, розкривши дужки і поставивши слова у потрібному відмінку.

1. Річки і озера України дають (прісна вода). 2. Україна має багато (природні ресурси). 3. У багатьох областях України знаходяться джерела (мінеральні води).

Завдання 17. Використовуючи слова для довідок, підберіть іменники, які можуть узгоджуватися з даними прикметниками.

Зразок: Суверенна, демократична – ...

Суверенна, демократична – республіка

1. Синє, тепле, Чорне – ... 2. Південне, гаряче, яскраве – ... 3. Сонячна, хороша, прекрасна – ... 4. Географічна, фізична, кліматична – ...

Слова для довідок: *сонце, карта, море, погода.*

Завдання 18. Спираючись на текст, доповніть речення необхідними словами і словосполученнями.

1. У Криму відпочивають громадяни України і 2. У Криму прекрасна природа, ласкаве сонце і ... 3. Річки і ... України дають прісну воду.

Завдання 19. Спираючись на текст, виправте речення.

1. Україна має мало природних ресурсів. 2. В Україні сільське господарство розвивається погано. 3. Річки і озера України дають солону воду. 4. У Криму прекрасна природа, а море холодне.

Завдання 20. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Чому в Україні добре розвивається сільське господарство?
2. Які корисні копалини є в Україні?
3. Для чого використовують мінеральні води?
4. Чому Крим – прекрасне місце для відпочинку?
5. Хто зазвичай відпочиває у Криму?

Завдання 21. Знайдіть і випишіть слова і словосполучення, які відносяться до теми «Природні ресурси світу».

Корисні копалини, Верховна Рада, заповідник, нафта, прісна вода, суверенітет, вікова група, туризм, покоління, вугілля, уран, підземні води, деревина, народ, прабатьки, лікарська рослина.

Завдання 22. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

Завдання 23. Розкажіть про природні ресурси своєї країни.

ТЕМА 4. ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Урок 12

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Етап, виникнення, відкриття, торгівля, становлення, розширення, розвиток, транспорт.

Завдання 2. Читайте, повторюйте. Запишіть нові слова і словосполучення.

Сільське господарство	Географічне відкриття
національне господарство	велике відкриття
світове господарство	радісне відкриття

Економічні відносини	Географічна модель
політичні відносини	фізична модель
ділові відносини	математична модель

Світова арена	Міжнародна торгівля
циркова арена	міжнародні відносини
	міжнародне право

Всесвітній форум	Багатоцентровий характер
всесвітня торгівля	багатоцентрова модель
всесвітнє співтовариство	

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються іменники.

Виникнути – виникнення, ставати – становлення,
розширювати – розширення

Відкривати – відкриття

Розвивати – розвиток

Запам'ятайте, що слово **десятиліття** складається з двох слів:
десять + літо

Завдання 4. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Слово **міжнародний** складається з двох слів: **між** + **народ**

Слово **всесвітній** складається з двох слів: **весь** + **світ**

Слово **багатоцентровий** складається з двох слів: **багато** + **центр**

Завдання 5. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Світ, **всесвітній**, **світовий**

Народ, **народний**, **міжнародний**

Форма, **формування**, **формувати**

Ширина, **широта**, **широкий**, **розширення**, **розширювати**

Розвиток, **розвинений**, **розвивати**

Завдання 6. Запам'ятайте керування дієслів.

Охоплювати – охопити (*що*)

охопити всі регіони

Відбуватися – відбутися (*коли*)

відбуватися у 19 столітті

Ставати – стати (*чим*)

ставати етапом

Утворюватися – утворитися (*коли*)

утворитися у кінці 19 століття

Формуватися – сформуватися (*коли*)

сформуватися після війни

Набувати – набути (*що*)

набувати характеру

Завдання 7.

(а) Зверніть увагу на моделі.

(*що*) охопило (*що*)

(*що*) відбувалося (*коли*)

(*що*) стало (*чим*)

(*що*) утворилося (*коли*)

(*що*) сформувалося (*коли*)

(*що*) набуло (*чого*)

(б) Знайдіть дані моделі в реченнях.

1. Після Другої світової війни сформувалися нові центри в Азії. 2. Міжнародна торгівля охопила всі регіони земної кулі. 3. Потім утворився другий центр – США. 4. У наші дні географічна модель світового господарства набула багатоцентрового характеру. 5. У другій половині 19 століття відбувалося становлення і розширення світового господарства. 6. Головним етапом формування сучасної системи світового господарства став кінець 19 століття і 20 століття.

Завдання 8. Запам'ятайте синоніми.

Світовий = всесвітній = міжнародний.

Завдання 9. Знайдіть і випишіть окремо слова чоловічого, жіночого і середнього родів.

Господарство, традиція, половина, регіон, тварина, модель, водорість, війна, відкриття, континент, незалежність, уряд, смертність, десятиріччя, народ, етап, дитина, ресурс, енергія.

Завдання 10. Поставте іменники в множині.

Відношення, людина, центр, результат, господарство, українець, система, регіон, число, особливість, розмір, держава, війна, модель, відкриття.

Завдання 11. Поставте іменники і прикметники в множині.

Математична модель, хімічний елемент, лікарська рослина, світова війна, природний запас, географічне відкриття, раціональне рішення, релігійна традиція, вільний народ, територіальна група.

Завдання 12. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників і прикметників.

1. Існує кілька **етапів** формування світового господарства. 2. Після Другої **світової війни** стали формуватися нові центри в Азії. 3. **Головним етапом** формування сучасної системи світового господарства став кінець 19 століття і 20 століття. 4. У наші дні географічна модель світового господарства набула **багатоцентрового характеру**.

Завдання 13. Згрупуйте і випишіть спільнокореневі слова.

Міжнародний, земний, використовувати, розширення, ліки, народ, культура, підземний, користь, ширина, біолог, релігія, трудитися, земельний, повітря, корисний, трудний, біологічне, праця, розширювати, земля, народний, лікарський, релігійний.

Завдання 14. Підберіть до даних прикметником спільнокореневі іменники.

Елементарний, господарський, настільний, міжнародний, мінеральний, урядовий, національний, європейський, лікарський, залізний, регіональний.

Завдання 15. Підберіть до даних дієслів спільнокореневі іменники.

Відпочивати, працювати, розширювати, використовувати, рибалити, формуватися.

Завдання 16. Закінчіть речення.

Це будинок, який...

до якого...

про який...

у якому...

Завдання 17. Прочитайте текст.

Світове господарство – це господарство всіх країн світу, які зв’язані між собою економічними відносинами.

Існує кілька етапів формування світового господарства. Світове господарство виникло у 15 столітті, коли у результаті великих географічних відкриттів міжнародна торгівля охопила всі регіони земної кулі. У другій половині 19 століття відбувалося становлення і розширення світового господарства завдяки розширенню транспорту. Але головним етапом формування сучасної системи світового господарства став кінець 19 століття і 20 століття.

Існує також географічна модель світового господарства, яка постійно розвивається. До кінця 19 століття центром світового господарства була Європа, а потім утворився другий центр – США.

Між Першою і Другою світовими війнами виникли ще два центри – СРСР і Японія. Після Другої світової війни стали формуватися нові центри в Азії (Китай, Індія, країни Південно-Західної Азії) і у Канаді, Австралії, Бразилії. У останні десятиліття на світову арену вийшли Корея, Тайвань, Гонконг, Сінгапур. У наші дні географічна модель світового господарства набула багатоцентрового характеру.

Завдання 18. Використовуючи слова для довідок, підберіть іменники, які можуть узгоджуватися з даними прикметниками.

Зразок: *Атлантичний, Тихий – ...*

Атлантичний, Тихий – океан.

1. Друга, світова – ... 2. Географічна, математична, фізична – ... 3. Національна, стародавня – ...

Слова для довідок: *модель, традиція, війна.*

Завдання 19. Спишіть речення, розкривши дужки і поставивши слова в потрібному відмінку.

1. До кінця 19 століття центром (світове господарство) була Європа. 2. Світове господарство виникло (15 століття). 3. Світове господарство – це господарство (всі країни світу). 4. В результаті великих географічних відкриттів міжнародна торгівля охопила всі регіони (земна куля).

Завдання 20. Спираючись на текст, виправте речення.

1. У першій половині 19 століття відбувалося становлення і розширення світового господарства завдяки розширенню транспорту. 2. Існує два етапи формування світового господарства. 3. Існує географічна модель світового господарства, яка не розвивається.

Завдання 22. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Що таке світове господарство?
2. Внаслідок чого виникло світове господарство?
3. У якому сторіччі відбувалося становлення і розширення світового господарства? Завдяки чому?
4. Які центри світового господарства ви знаєте?

Завдання 23. Прочитайте текст ще раз. Перекажіть його.

ТЕМА 5. ГЕОГРАФІЯ РОЗПОДІЛУ ПРАЦІ

Урок 13

Завдання 1. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова.

Спеціалізація, чинник, розміщення, сукупність, розрив, продукція, виробництво, споживання, відношення, місцевість, наявність, сила.

Завдання 2. Прочитайте, повторіть. Запишіть нові слова і словосполучення.

Основне поняття
головне поняття

Господарський об'єкт
військовий об'єкт

Економічне значення
важливе значення
велике значення

Транспортний чинник
людський чинник

Завдання 3. Запам'ятайте, як утворюються іменники.

Спеціалізуватися – спеціалізація

Розміщувати – розміщення, споживати – споживання

Виробляти – виробництво

Розривати – розрив

Завдання 4. Запам'ятайте, як утворюються прикметники.

Транспорт – транспортний, відношення – відносний

Людина – людський

Запам'ятайте, що слово **економіко-географічний** складається з двох слів: **економіка** + **географія**

Запам'ятайте, що слово **природно-ресурсний** складається з двох слів: **природа** + **ресурс**

Завдання 5. Запам'ятайте, як утворюється порівняльний ступінь прикметників.

Хороший – краще, поганий – гірше

Завдання 6. Запам'ятайте спільнокореневі слова.

Спеціалізація, спеціальний, спеціалізуватися
Розміщення, розміщувати
Виробництво, виробничий, виробляти
Споживання, споживчий, споживати
Транспорт, транспортний, транспортувати
Сила, сильний

Завдання 7. Запам'ятайте керування дієслів:

Спеціалізуватися (*на чому*)
спеціалізуватися на виробництві м'яса
Обмінюватися – обмінятися (*чим*)
обмінюватися продукцією
Базуватися (*на чому*)
базуватися на чинниках розміщення
Володіти – оволодіти (*чим*)
володіти природними ресурсами
Долати – подолати (*що*)
долати територіальний розрив

Завдання 8.

(а) Зверніть увагу на моделі.
(*що*) спеціалізується (*на чому*)
(*що*) обмінюватися (*чим*)
(*що*) базується (*на чому*)
(*що*) володіє (*чим*)
(*що*) долає (*що*)

б) Знайдіть дані моделі в речення.

1. Природно-ресурсний чинник визначає, якими природними ресурсами володіє країна. 2. Всі країни спеціалізуються на виробництві певних видів продукції і послуг і обмінюються ними. 3. Транспортний чинник долає територіальний розрив між районами виробництва і споживання продукції. 4. Спеціалізація економіки кожної країни базується на чинниках розміщення.

Завдання 9. Запам'ятайте.

(а) Антоніми

наявність ≠ відсутність

(б) Синоніми

володіти = мати

Завдання 10. Поставте іменники в множині.

Гість, чинник, громадянин, послуга, відношення, папір, ягода, етап, рослина, ліс, президент.

Завдання 11. Поставте іменники і прикметники в множині.

Національна традиція, територіальна група, господарський об'єкт, біологічний чинник, земельний ресурс, вільна людина, зелений ліс, лікарська рослина.

Завдання 12. Прочитайте, згрупуйте спільнокореневі слова.

Транспорт, господарство, народ, споживати, географія, уряд, земля, монарх, зростання, релігія, транспортувати, господарський, споживання, міжнародний, урядовий, ростити, підземний, релігійний, монархічний, споживчий.

Завдання 13. Підберіть до даних прикметників спільнокореневі іменники.

Російський, український, європейський, київський, африканський, азіатський.

Завдання 14. Прочитайте, розберіть слова за складом.

Зразок: *водний* = вод + н + ий

Народний, українець, економічний, смертність.

Завдання 15. Визначте рід, число і відмінок виділених іменників.

1. Всі країни спеціалізуються **на виробництві** певних видів продукції і послуг. 2. Міжнародний географічний розподіл **праці** - це основне поняття економічної географії. 3. Чинник трудових ресурсів характеризує наявність робочої сили **в економіці** держави.

Завдання 16. Визначте час і вид виділених дієслова:

1. Сьогодні на уроці викладач **розповідав** нам про економіку України. 2. Україна **займає** велику територію. 3. Інтерес до чисельності населення **виник** багато років тому.

Завдання 17. Зверніть увагу на конструкцію *чим - тим + порівняльний ступінь прикметника*.

Чим більша територія країни, *тим* різноманітніше її природні ресурси.

Чим різноманітніші природні ресурси країни, *тим* краще її економіка.

Чим краща економіка країни, *тим* багатше її громадяни.

Завдання 18. Прочитайте текст.

Міжнародний географічний розподіл праці - це основне поняття економічної географії. Всі країни спеціалізуються на виробництві певних видів продукції і послуг і обмінюються ними.

Спеціалізація економіки кожної країни базується на чинниках розміщення. Чинник розміщення – це сукупність умов для кращого розміщення господарського об’єкту.

Чинник території має велике значення. Чим більша територія країни, тим різноманітніше її природні ресурси.

Чинник економіко-географічного положення – це відношення місцевості (країни, району, міста) до інших об’єктів, які мають певне економічне значення.

Природно-ресурсний чинник – це дуже важливий чинник. Він визначає, якими природними ресурсами володіє країна.

Транспортний чинник долає територіальний розрив між районами виробництва і споживання продукції.

Чинник трудових ресурсів характеризує наявність робочої сили в економіці держави.

Завдання 19. Підберіть до даних слів антоніми.

Раціональний, мало, однаковий, повільний, низький.

Завдання 20. Спишіть речення. Спираючись на текст, замість крапок поставте потрібне дієслово.

1. Чинник території (...) велике значення. 2. Транспортний чинник (...) територіальний розрив між районами виробництва і споживання продукції. 3. Спеціалізація економіки кожної країни (...) на чинниках розміщення.

Завдання 21. Спишіть речення, розкривши дужки і поставивши слова у потрібному відмінку.

1. Чинник (трудові ресурси) характеризує наявність робочої сили в економіці держави. 2. Транспортний чинник долає територіальний розрив між (райони) виробництва і споживання продукції. 3. Всі країни спеціалізуються на виробництві (певні види) продукції і послуг і обмінюються ними.

Завдання 22. Дайте відповідь на питання до тексту.

1. Що таке міжнародний географічний розподіл праці?
2. На чому спеціалізуються всі країни?
3. Які чинники розділення ви знаєте?

Завдання 23. Прочитайте текст ще раз. Розкажіть про міжнародний географічний розподіл праці.

ТЕСТИ

Тема 1. Політична карта світу

Завдання 1. Зробіть правильний вибір граматичної форми.

1. ... політичній карті світу ми бачимо країни, міста, столиці, державні кордони.

(А) у

(Б) на

(В) про

Відповідь: (...)

2. У деяких країнах немає ...

(А) море

(Б) на морі

(В) моря

Відповідь: (...)

3. У республіці країною править ...

(А) народ

(Б) про народ

(В) народу

Відповідь: (...)

4. Україна займає ...

(А) велика територія

(Б) великою територією

(В) велику територію

Відповідь: (...)

5. У ... країнах немає моря.

(А) цього

(Б) цих

(В) ця

Відповідь: (...)

6. Верховна Рада – це ... парламент.

(А) український

(Б) українською

(В) українські

Відповідь: (...)

7. Суверенна держава ... свій уряд, територію, армію.

(А) мають

(Б) має

(В) матиме

Відповідь: (...)

8. Андорра, Монако ... мікродержавами.

(А) називатися

(Б) називаються

(В) називається

Відповідь: (...)

9. Географічне положення країни ми ... на карті.

(А) бачить

(Б) бачимо

(В) бачать

Відповідь: (...)

10. Президента завжди ... народ України.

(А) вибрав

(Б) вибирає

(В) вибирати

Відповідь: (...)

Завдання 2. Виберіть правильний варіант.

1. На ... карті світу ми бачимо країни, міста, столиці, державні кордони.

- (А) фізичній
- (Б) політичній
- (В) кліматичній

Відповідь: (...)

2. У Китаї, Україні, Німеччині є море. Це ... країни.

- (А) острівні
- (Б) приморські
- (В) півострівні

Відповідь: (...)

3. У ... владу має одна людина.

- (А) республіці
- (Б) парламенті
- (В) монархії

Відповідь: (...)

4. У світі є дві форми державного ... – республіка і монархія.

- (А) права
- (Б) правління
- (В) уряду

Відповідь: (...)

5. Глава української держави – ...

- (А) Президент
- (Б) парламент
- (В) народ

Відповідь: (...)

Тема 2. Географія населення світу

Завдання 1. Зробіть правильний вибір граматичної форми.

1. Перші підрахунки чисельності населення проводилися у ...

- (А) Китаї і Єгипті
- (Б) Китаю і Єгипту
- (В) Китай і Єгипет

Відповідь: (...)

2. Перший тип відтворення характеризується невисокою ...

- (А) народжуваність
- (Б) народжуваністю
- (В) народжуваності

Відповідь: (...)

3. Все населення світу ділиться на три вікові ...

- (А) групи
- (Б) група
- (В) груп

Відповідь: (...)

4. Відтворення населення – це сукупність ... народжуваності, смертності і природного приросту.

- (А) процесу
- (Б) процесів
- (В) процеси

Відповідь: (...)

5. У ... регіонах світу чисельність населення росте по-різному.

- (А) різні
- (Б) різна
- (В) різних

Відповідь: (...)

6. Інтерес до чисельності населення ... багато років тому.

(А) виник

(Б) виникла

(В) виникло

Відповідь: (...)

7. У сучасному світі ... два типи відтворення населення.

(А) існуватиме

(Б) існує

(В) існувало

Відповідь: (...)

8. Кількість населення різко ... у 20 столітті.

(А) зростає

(Б) росте

(В) зроста

Відповідь: (...)

9. Другий тип відтворення ... високою народжуваністю.

(А) характеризує

(Б) характеризується

(В) характеризуватися

Відповідь: (...)

Завдання 2. Виберіть правильний варіант.

1. ... – це наука про закономірності відтворення населення світу, природний приріст, віковий і статевий склад.

- (А) географія
- (Б) демографія
- (В) економіка

Відповідь: (...)

2. Висока народжуваність пояснюється ... традиціями.

- (А) релігійними і національними
- (Б) національними
- (В) релігійними

Відповідь: (...)

3. Вік показує здатність людини до ...

- (А) відпочинку
- (Б) праці
- (В) життя

Відповідь: (...)

4. Покоління ... – 15–49 років.

- (А) прабадьків
- (Б) дітей
- (В) батьків

Відповідь: (...)

5. Китайський народ – це 1 мільярд 200 тисяч ...

- (А) чоловіків
- (Б) жінок
- (В) осіб

Відповідь: (...)

Тема 3. Природні ресурси світу

Завдання 1. Зробіть правильний вибір граматичної форми.

1. Наша земля має дуже багато природних ...

- (А) ресурси
- (Б) ресурсів
- (В) ресурсами

Відповідь: (...)

2. Ресурси необхідні людині для життя і використання ...

- (А) про господарство
- (Б) у господарстві
- (В) на господарстві

Відповідь: (...)

3. Природні ресурси дає ... природа.

- (А) людей
- (Б) про людей
- (В) людям

Відповідь: (...)

4. Корисні копалини видобувають з надр ...

- (А) у землі
- (Б) землі
- (В) на землі

Відповідь: (...)

5. Морська вода містить 75 ... елементів.

- (А) хімічні
- (Б) хімічну
- (В) хімічних

Відповідь: (...)

6. Річки і озера України ... прісну воду.

(А) дадуть

(Б) дають

(В) давали

Відповідь: (...)

7. У Криму ... громадяни України і гості з інших країн.

(А) відпочивати

(Б) відпочивають

(В) відпочинуть

Відповідь: (...)

8. Ресурси Світового океану ... на біологічні, мінеральні і енергетичні.

(А) ділилися

(Б) ділитимуться

(В) діляться

Відповідь: (...)

9. На земній поверхні людина може ...

(А) живе

(Б) жити

(В) буде жити

Відповідь: (...)

Завдання 2. Виберіть правильний варіант.

1. Запаси природних ресурсів на планеті ...

- (А) однакові
- (Б) раціональні
- (В) різні

Відповідь: (...)

2. Водні ресурси суші використовують для видобування ...
води.

- (А) морської
- (Б) прісної
- (В) солоної

Відповідь: (...)

3. ... ресурси – це земна поверхня.

- (А) підземні
- (Б) земні
- (В) земельні

Відповідь: (...)

4. У річках, морях і океанах люди ... рибу.

- (А) ловлять
- (Б) їдять
- (В) готують

Відповідь: (...)

5. Мінеральні води використовують для ...

- (А) роботи
- (Б) лікування людей
- (В) сільського господарства

Відповідь: (...)

Тема 4. Географія світового господарства

Завдання 1. Зробіть правильний вибір граматичної форми.

1. Існує кілька етапів формування ...

- (А) світове господарства
- (Б) світовим господарством
- (В) світового господарства

Відповідь: (...)

2. Після Другої Світової війни почали формуватися ... світового господарства в Азії.

- (А) нові центри
- (Б) новий центр
- (В) нового центру

Відповідь: (...)

3. Кінець 19 століття став ... формування сучасної системи господарювання.

- (А) головні етапи
- (Б) головним етапом
- (В) головному етапу

Відповідь: (...)

4. Світове господарство – це господарство всіх країн ...

- (А) світу
- (Б) світ
- (В) світу

Відповідь: (...)

5. Світове господарство у 15 столітті.

- (А) виникне
- (Б) виникло
- (В) виникнути

Відповідь: (...)

6. Міжнародна торгівля ... всю земну кулю.

(А) охоплює

(Б) охопить

(В) охоплюватиме

Відповідь: (...)

7. Географічна модель світового господарства постійно ...

(А) розвиває

(Б) розвивають

(В) розвивається

Відповідь: (...)

8. В останні десятиліття на світову арену ... Корея, Тайвань, Гонконг, Сінгапур.

(А) вийшла

(Б) вийшли

(В) вийшов

Відповідь: (...)

Завдання 2. Виберіть правильний варіант.

1. Світове господарство – це господарство всіх країн світу, які зв’язані між собою ... відносинами.

(А) економічними

(Б) релігійними

(В) культурними

Відповідь: (...)

2. У результаті великих ... відкриттів міжнародна торгівля охопила всю земну кулю.

(А) політичних

(Б) географічних

(В) демографічних

Відповідь: (...)

3. У 19 столітті розширення світового господарства відбувалося завдяки розширенню ...

(А) сільського господарства

(Б) транспорту

(В) кордонів

Відповідь: (...)

4. До кінця 19 століття центром світового господарства була ...

(А) Азія

(Б) Африка

(В) Європа

Відповідь: (...)

5. Між Першою і Другою світовими ... виникли ще два центри світової торгівлі – СРСР і Японія.

(А) господарствами

(Б) війнами

(В) країнами

Відповідь: (...)

Тема 5. Географія розподілу праці

Завдання 1. Зробіть правильний вибір граматичної форми.

1. Спеціалізація економіки кожної країни базується ... розміщення.

(А) на чинниках

(Б) на чинники

(В) на чинник

Відповідь: (...)

2. Чинник розміщення – це сукупність ... для кращого розміщення господарського об'єкту.

(А) умови

(Б) умов

(В) в умовах

Відповідь: (...)

3. Всі країни спеціалізуються на виробництві певних видів продукції і послуг і обмінюються ...

(А) їх

(Б) ними

(В) їм

Відповідь: (...)

4. Чинник трудових ресурсів ... наявність робочої сили в економіці держави.

(А) характеризується

(Б) характеризує

(В) характеризують

Відповідь: (...)

5. Чинник розміщення – це сукупність умов для кращого розміщення ...

- (А) господарського об'єкту
- (Б) господарському об'єкту
- (В) господарські об'єкти

Відповідь: (...)

6. Чинник економіко-географічного положення – це відношення місцевості (країни, району, міста) ...

- (А) на інших об'єктах
- (Б) до інших об'єктів
- (В) від інших об'єктів

Відповідь: (...)

Завдання 2. Виберіть правильний варіант.

1. Міжнародний географічний розподіл праці – це основне поняття економічної ...

- (А) політики
- (Б) географії
- (В) економіки

Відповідь: (...)

2. ... країни спеціалізуються на виробництві певних видів продукції і послуг.

- (А) європейські
- (Б) всі
- (В) азійські

Відповідь: (...)

3. Чинник території має ... значення.

- (А) невелике
- (Б) прекрасне
- (В) важливе

Відповідь: (...)

4. ... чинник долає територіальний розрив між районами виробництва і споживання продукції.

(А) транспортний

(Б) людський

(В) географічний

Відповідь: (...)

5. Природно-ресурсний чинник ..., які природні ресурси має країна.

(А) визначає

(Б) називається

(В) долає

Відповідь: (...)

УКРАЇНСЬКА МОВА
Економічна географія

Посібник

ЖОГІНА Ірина Володимирівна